

Przed XX rocznica strajków chłopskich

Miedzy 15 a 25 sierpnia 1937 roku przez całą Polskę przeszła fala potężnych strajków chłopskich. Strajki te wymierzone były przeciw sanacji, przeciw tragicznej sytuacji ekonomicznej polskiej wsi i jej naj biedniejszych warstw.

W tym roku XX rocznica strajków chłopskich obchodzona będzie uroczystość w całym kraju. W województwie białostockim powstał komitet obchodu XX rocznicy strajków, w skład którego weszli m. in.: poseł na Sejm PRL Aleksander Jaźwiński, sekretarz KW PZPR Piotr Lubieniecki, działaczka Ligi Kobiet Helena Pieryśko, działacz ZMW W. Mikulski.

Staraniem komitetu, we wszystkich miejscowościach, upamiętnionych walką strajkową chłopów, a m. in. w Rutce - Tartak i w Wizańcach, w Czerownem, i Konańszcach, Nowosiolkach i w Zabłudowie odbędą się wiece i akademie.

Na centralny obchód rocznicy strajków do Kasinki Małej w woj. krakowskim wyjedzie z Białegostoku delegacja, w skład której wejdą uczestnicy strajków chłopskich z 1937 r. oraz działacze PZPR i ZSL.

BAŁTYK powinien być morzem pokoju

Oświadczenie Mikołaja
dla Polskiej Agencji
Prasowej

ROSTOCK (PAP) 11. 8.

Morze Bałtyckie powinno być strefą pokoju i dobrobytu — oświadczył wicepremier ZSRR Mikołaj specjalnemu sprawozdawcy Polskiej Agencji Prasowej. Wszystkie narody na wybrzeżu bałtyckim pragną pokoju. Nawet Dania i Norwegia, choć należą do Paktu Atlantycznego, nie chcą wojny, trudno im jednak wycofać się z Paktu Atlantycznego.

Faktem jest, że ani NRD, ani ZSRR, ani Polska, ani Finlandia, ani Szwecja nie żywią wobec nikogo żadnych agresywnych zamiarów. Dlaczego więc Bałtyk nie mógłby się stać morzem pokoju?

Mikołaj dodał, że w Rostoku narodził się plan przygotowania bałtyckiego festiwalu pokoju w tym samym portowym miesiącu. Jest to cenna inicjatywa, gdyż na takim festiwalu można by rzucić hasło ściślejszej współpracy narodów wybrzeża bałtyckiego nad umocnieniem pokoju i nad rozszerzeniem wymiany gospodarczej, kulturalnej i turystycznej.

Z pobytu delegacji Sejmu PRL w Bułgarii

Nielegalną organizację wykryto w woj. olsztyńskim

OLSZTYN (PAP) 10. 8.

W ostatnich dniach służba bezpieczeństwa KW MO w Olsztynie wykryła nielegalną organizację młodzieżową, działającą na terenie powiatu Ostróda.

Na mocy postanowienia Prokuratora Wojewódzkiego w Olsztynie aresztowano 11 członków organizacji.

U zatrzymanych członków nielegalnej organizacji zakwestionowano 7 jednostek broni palnej wraz z amunicją. Ujawniono także wykorzystywane przez organizację 2 bunkry, w lesie, zbudowane przez członków organizacji.

Sledztwo w toku.

Aby zapobiec szerzeniu się plagi pijaństwa

Rząd postanowił podnieść przeciętnie o 15 procent ceny wysokoprocentowych napojów alkoholowych

W odpowiedzi
na krytykę

„Jednorodzinny
pałacyk” czyli
komu się w Polsce
dobrze dzieje”

Uprzejmie zawiadamiam, że w związku z artykułem red. B. Kamlerowej i St. Świerada pt. „Jednorodzinny pałacyk — czyli komu się w Polsce dobrze dzieje”, który ukazał się w numerze 189 „Gazety Białostockiej”, zleciłem Wydziałowi II Prokuratury Wojewódzkiej przeprowadzenie postępowania sprawdzającego w poruszonych sprawach.

S. ŁOJKOWSKI
Prokurator Wojewódzki

Od redakcji: Pragnęlibyśmy też otrzymać odpowiedź z Prezydium WRN, jakie wyciąga wnioski z tej sprawy. Uważamy, że faktami zawartymi w artykule zająć się też powinna najbliższa sesja WRN.

Rosnąca z każdym miesiącem konsumpcja napojów alkoholowych przybrała w I półroczu br. niepokojące rozmiary. O ile w okresie od 1947 do 1956 r. spożycie wódek wzrosło od 2,1 litra do 2,3 litra w przeliczeniu na 100 proc. alkoholu — to w I półroczu br. konsumpcja ta osiągnęła poziom 3 litrów czystego alkoholu na głowę mieszkańca Polski rocznie.

Temu niezwykle szybkiemu wzrostowi konsumpcji wódek towarzyszy jednocześnie szybki wzrost spożycia innych napojów alkoholowych, głównie win wszelkiego rodzaju.

Stan ten przynosi rosnące szkody społeczeństwu, gospodarce narodowej, pogarsza zdrowotność ludności, sprzyja osłabieniu dyscypliny pracy, wzrostowi chuligaństwa.

W tej sytuacji rząd uznał za konieczne podjąć środki przeciwdziałające dalszemu wzrostowi spożycia alkoholu. Jednym z tych środków jest podwyższenie cen napojów alkoholowych, co winno przyczynić się do zmniejszenia spożycia alkoholu, a w każdym razie do zahamowania dalszego wzrostu tego spożycia.

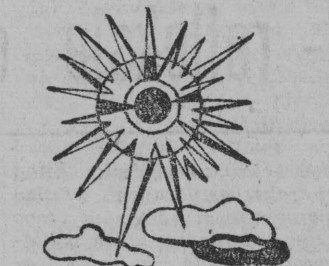
W związku z tym Rada Ministrów podjęła uchwałę o podniesieniu z dniem 10 sierpnia przeciętnie o 15 proc. cen napojów alkoholowych wysokoprocentowych (zawierających powyżej 11 proc. alkoholu).

Równocześnie rząd uważa za niezbędne podjęcie przez organa państwowe i organizacje społeczne szerokiej akcji przeciw pladze pijaństwa.

Dodatkowe wpływy finansowe związane z podwyżką cen napojów alkoholowych zostaną w całości przeznaczone na zaspokojenie niektórych — najbardziej palących potrzeb w zakresie regulacji płac części tych pracowników, którzy nie byli objęci regulacją płac w latach 1956/57. Poprawę płac w ciągu III i IV kwartału 1957 r. w skromnych granicach, określonych uzyskaną kwotą dodatkowych docho-

Łiąg dalszy na str. 2

POGODA

DZIŚ na ogół będzie zachmurzenie niewielkie. Temperatura od 24 do 30 stopni.

JUTRO skłonność do lokalnych burz i nadal bardzo ciepło.

Gazeta BIAŁOSTOCKA

ORGAN KW POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Nr 190 (1843) 12. VIII. 1957 r. Cena 40 gr

Edward Ochab wśród górników

KATOWICE (PAP) 10. 8.

10 bm. odbyło się spotkanie górników kopalni „Mysłowice” z posłem na Sejm z okręgu katowickiego, członkiem Biura Politycznego KC PZPR — Edwardem Ochabem. W toku przeszło 3-godzinne spotkanie Edward Ochab poinformował zebranych górników o niektórych problemach ostatniej sesji sejmowej oraz o zagadnieniach nad którymi pracuje rząd.

VI FESTIWAL zakon- czony

Apel do młodzieży świata

MOSKWA (PAP) 11. 8.

VI Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów zakończył się. W niedzielę wieczorem spotkali się na wielkim stadionie im. Lenina w Łużnikach przedstawiciele młodzieży 131 krajów i mieszkańcy Moskwy, by pożegnać się.

Na uroczystości zamknięcia Festiwalu obecni byli członkowie kierownictwa partii i rządu Związku Radzieckiego oraz członkowie korpusu dyplomatycznego.

W ostatnim dniu moskiewskiego spotkania młodzież Międzynarodowy Komitet VI Światowego Festiwalu Młodzieży i Studentów zwrócił

się do młodzieży świata z apelem, w którym czytamy m. in.:

„W uroczystym momencie zamknięcia Festiwalu pozdrawiamy wszystkich chłopów i dziewczęta, całą młodzież świata, mówiąc im: można zbudować pokój i szczęśliwą przyszłość wówczas, gdy narody i młodzież będą żyć zawsze w przyjaźni, tak jak na naszym Festiwalu. Przyjaźń narodów i młodzieży jest rekwizitem pokoju. Będziemy zawsze i wszędzie umacniać naszą przyjaźń, by wspólnym wysiłkiem zbudować na globie ziemskim świat radości i szczęścia”.

Przygotowania do obchodu 13 rocznicy napaści hitlerowców na Polskę

WARSZAWA (PAP) 10. 8.

W stolicy rozpoczęto przygotowania do obchodu 13 rocznicy napaści hitlerowców na Polskę. Przy stołecznym Zarz. Okręgowym ZBoWiD powstał Komitet Obchodu historycznej rocznicy 1 września. W jego skład wchodzi uczestnicy kampanii wrześniowej — oficerowie i żołnierze WP, obrońcy Warszawy z 1939 r. oraz reprezentanci ugrupowań konspiracyjnych, które kontynuowały zbrojny wysiłek narodu, przeciwko hitlerowskiemu okupantowi.

W połowie bm. odbędzie się pierwsze robocze posiedzenie komitetu, na którym zostanie omówiony program uroczystości.

W Instytucie Onkologii rozpoczęto przygotowania do budowy pomieszczenia dla aparatu do teleterapii nowotworów

WARSZAWA (PAP) 11. 8.

W Instytucie Onkologii w Warszawie rozpoczęto przygotowania do budowy specjalnego pomieszczenia, w którym zainstalowana zostanie nowa aparatura teleterapii nowotworów złośliwych. Jak wiadomo, aparatura ta została zakupiona przez Radę Polonii Kanadyjskiej i ofiarowana prymasowi Wyszyńskiemu, który przekazał ją Instytutowi Onkologii.

Zakończenie budowy pomieszczenia nastąpi prawdopodobnie w początkach przyszłego roku, a wkrótce po tym nastąpi oddanie do użytku urządzenia leczniczego. Brak jest jednak na razie źródła leczniczego promieniowania — radioaktywnego kobaltu, gdyż wymaga on jeszcze odpowiedniego przygotowania — nasświetlenia w reaktorze atomowym — które będzie wykonane w Kanadzie.

Nowy punkt repatriacyjny

Dotychczas na terenie naszego województwa nie było punktów repatriacyjnych. 8 punktów repatriacyjnych znajdowało się na innych terenach kraju.

W ubiegłym tygodniu otwarto więc w Kuźnicy nowy etapowy punkt repatriacyjny. Otworzył go w związku z ograniczeniem działalności punktów znajdujących się na trasie przejazdu delegatów na Festiwal do Moskwy.

W nowo otwartym punkcie repatriacji załatwiają formalności, otrzymują jedzenie i są otaczani opieką lekarską.

(d)

Min. Kontroli bada przyczyny absencji w pracy

WARSZAWA. — W myśl zarządzenia Ministra Kontroli Państwowej, o przeprowadzeniu kontroli absencji, w około 300 zakładach pracy na terenie całego kraju przebywają obecnie ekipy kontrolne.

W skład ekip wchodzi: pełnomocnicy Ministerstwa Kontroli Państwowej, pracownicy zarządów ubezpieczeń społecznych oraz kontrolerzy społeczni wyznaczeni spośród załóg. Celem kontroli jest zbadanie przyczyn wzrastającej absencji w pracy, a w szczególności przyczyn absencji nieusprawiedliwionej a także pobudzenie administracji przedsiębiorstw i nadzoru do przeciwdziałania temu zjawisku.

Badania zakończone zostaną 25 bm. Otrzymane z kontroli materiały posłużą do wyciągnięcia konkretnych wniosków zmierzających do opanowania nadmiernej absencji, która hamująco wpływa na rozwój naszej gospodarki.

Szczególne numery w „Przäsznicze”

W kolejnym losowaniu „Przäszniczek” wylosowane zostały następujące numery: 23, 38, 47, 56, 87.

NA żniwnym froncie

Jesteśmy świadkami szlachetnego wysiłku w pracach żniwnych między rolnikami indywidualnymi, spółdzielniami produkcyjnymi i PGR-ami. Co roku w okresie żniw było wiele hałasu i kłopotu z organizowaniem pomocy społecznej. W tym roku jest o wiele spokojniej, a pomoc społeczna jest organizowana — głównie dla PGR-ów olsztyńskich.

Kierownictwo PGR-ów czyni ogromne starania, by zwerbować robotników sezonowych na wsiach i w ten sposób uniknąć pomocy społecznej. Dotychczas dawano sobie rade bez pomocy, lecz długotrwałe deszcze spiętrzyły prace żniwne i prawdopodobnie trzeba będzie w połowie sierpnia przyjąć PGR-om z pomocą w zwózce zbóż.

Na polach PGR pracuje 500 żołnierzy, młodzież szkolna (1000 osób), ale jest

to tylko uzupełnienie, gdyż stałych pracowników PGR-ów mają 6.500, sezonowych — 2.800 i ponad 1.200 członków rodzin. Park maszynowy jest również bogaty. 300 sноповязatek, 70 żniwiarek pracuje od początku w akcji żniwnej. W ostatnich dniach poszły na pola kombajny, których PGR-ów mają 150 sztuk.

PGR-ów sprzątnęły już całkowicie rzepak ozimy i o-młóciły go. Obecnie trwa doczyszczanie i dosuszanie ziarna oraz wysyłka do zakładów przemysłu tłuszczowego. Przerzuca tu zespół PGR Pogorzelski, który mimo bardzo trudnych warunków zebrał około 75 ton rzepaku.

Zbiory zbóż ozimych są już na ukończeniu. Przerzuca zespoły: Jagodzina, Boćwinki, Dunajki, a Knyżyn i Rudka kończą już zwózkę żyta. (k)

Skra Czarna Wieś — Gwardia
IB 2:2 (2:1), Puszcza IB Haj-
nówka — LZS Uhowo 10:1 (5:1),
ŁKS IB Łomża — AKS Augu-
stów 4:1 (2:0), KS Nurzec — Tur-
bielsk-Podlaski 2:2 (2:1), Creso-
via Siemiatycze — Ruch Wys-
okie 2:2 (2:1).

jest bieżnia. Działacze Skry-
-mają wielką prośbę do ob-
Wójcika, aby gros uwagi po-
święcił jednak wykończeniu
jądra boiska (nawiezenie i
przeoranie czarnoziem, za-

Wzwy Skry w I rundzie nie
 zrybly wyznaczeni sędzio-
 wie. Tym bardziej, że Czar-
 a Wleś nie jest oddalona o
 etki kilometrów od Białe-
 ostoku. (ko)

— Makabli, godz. 17.45 Hur-
 — Bieklina Strzala, godz.
 Warta — Aston.

Wtorek, 13 sierpnia
 Stadion Jagiellonów (gra g
 II) — godz. 16.30 Polonia —
 Iary, godz. 17.45 Olimpia II
 Tornado, godz. 19 Białostocz-
 — Białystok

Na tym polega głęboka demokracja, na treści owej formy pracy partyjnej. Formy szersze i bardzo nam potrzebne. Formy, która pozwoli uniknąć biurokracji, dwuznaczności, lekceważenia

partyjnej. Jest bogaty wachlarz metod i form nasilenia życia wewnątrzpartyjnego, życia ideologicznego naszych organizacji partyjnych. I to bowiem jest ważne, zostało więc docenione.

K. NOWAK | szczęście sam o

Wojewódzką MO, (PAPA

- 10 -

Pułkownik Obertyński zleca młodemu kurierowi Andrzejowi poważne zadanie. Chodzi o wykreślenie przyczyn „wyspy” słać kurierów na jednej z tras Budapeszt — Zakopane. Pelen domysłów i podniecenia Andrzej przybywa do Doboszyń i tu dowiaduje się szczegółów o aresztowaniu swoich towarzyszy.

— I co pan jej powiedział?
Bohor rozłożył ramiona.
— Coż ja mogłem powiedzieć. Przecież pan wie, że ja nie jestem przewodnikiem. Powiedziałem, że musi iść szosą na Jelszawę, albo na Różnawę. To wszystko co mogłem powiedzieć. Zresztą niech się pan nie dźwi. Chciałem odejść jak najszybciej, bo już wiedziałem o całej wyspie. Ładnie bym wyglądał, gdyby mnie ktoś z nią zauważył.

— Acha... Andrzej zamyślił się. W nagłym skupieniu tarł dłońmi policzki i cmokał lekko wargami. — O nic więcej nie pytała?

— Nie.
— A gdyby panu kazali opisać ją w kilku słowach, jakby pan to zrobił? — zagadnął wystraszając ton głosu.

— Ja?... No cóż?... Ładna... średniego wzrostu... Elegancka... nie tylko w ubiorze, ale w każdym ruchu... Piękne włosy... błyszczące bujne...
— Koloru?

— Jakby to określić... ciemne. I kilka piegów na nosku. Szykowna kobieta, mówię panu — dodał z uznaniem. — Takie spotyka się u nas w sezonie w Smokowcu albo w Łomnicy, w najelegantszych hotelach. Ja się znam na tym.

— A jakieś szczegóły ubioru?
— Ubrana po narciarsku. Tylko pod szyją miała piękna turecką chustkę. Zapamiętałem, bo mi się bardzo podobała ta chustka.

— I może jeszcze coś?
Bohor przechylił głowę, spojrzał jakoś przekornie.

— Och gdybym wiedział, że pan tak mnie będzie męczył, to bym się jej lepiej przyjrzał.

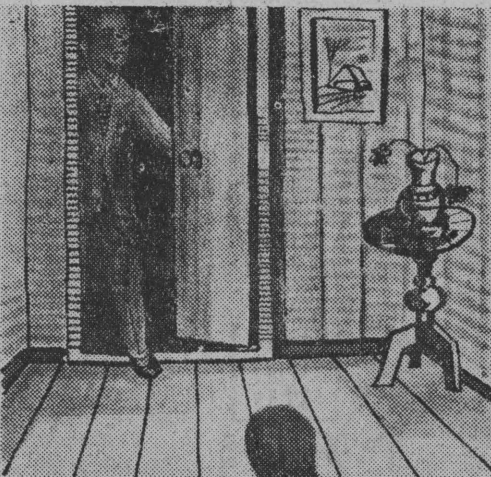
Na dole odezwał się elektryczny dzwonek. Raz zabrzmiał długo, potem krótko, alarmująco. Obaj zneruchomieli w trwożliwym oczekiwaniu. Twarz Bohora stała się jeszcze bardziej biała i pośpna.
— Kto to? — wyszeptał Andrzej.

Bohor rzucił się do drzwi.
— Niech pan tu zostanie. Pójdę zobaczyć. Niech pan się nie rusza.

Zatrzasnął za sobą drzwi. Schody zakrzypiały pod jego szybkimi krokami. Andrzej stał się czujny, jak osaczony zwierzę. Podszedł na palcach do okna. Otworzył je jednym pchnięciem. Byстрым spojrzeniem ocenił sytuację, badając drogę ewentualnej ucieczki. Spod okna opadał ostry dach ułożony z czerwonej dachówki, pod jego zrębem siała oszroniona trawa. Można było zezłiznąć się do rynny, a potem skoczyć. Okap schodził nisko. Skok nie nastroczał trudności.

Z dołu dochodziły przytłumione odgłosy rozmowy. Andrzej zbliżył się do drzwi. Nasłuchiwał. Nie mógł jednak wyłowić ani jednego słowa. Głosy zlewały się w urywany szmer.

Po chwili znowu zakrzypiały schody. Przewrotność kazała Andrzejowi zbliżyć się

do okna. Ale wnet zrozumiał, że to Bohor nie omylił się. W ciemnej ramie drzwi ujrzał jego chudą postać. Odetchnął z ulgą.

Ciąg dalszy nastąpi.

Co gdzie i kiedy?

KINA

„Pokój” — „Fernand Cowboy” prod. francuskiej, godz. 14, 16, 18 i 20 (dozwolony od lat 14).

„Ton” — „Traviata” prod. włoskiej, godz. 16, 18 i 20 (dozwolony od lat 16).

„Sirena” — nieczynne.

„Polana” — „Strach” prod. NRF godz. 19 i 21.

„Kolejarz” w Starosielcach — nieczynne.

Wojewódzki Dom Kultury, ul. Kilńskiego 8 — godz. 17 sekcja filatelistyczna i próba orkiestry jazzowej.

W razie wypadku...

Apteka Społeczna nr 6, ul. Malmieda 18, tel. 62-51.

WAZNIEJSZE TELEFONY

Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego, tel. biura wezwań 09, informacji 22-22.

Pogotowie WSW, tel. 32-34.

Straż Pożarna, tel. 08.

Pogotowie MO, tel. 07.

na 12. VIII. 1957

5.10 Poranne rozmaitości rolnicze; 5.30 Muzyka poranna; 6.10 Audycja dla wsi białostockiej; 6.30 Muzyka ludowa; 9.00 Audycja dla dzieci; 9.20 Koncert poranny; 10.10 „Ramadan a Polska” wrażeń z podr. do Egiptu; 10.20 Poranny koncert kameralny; 11.00 Z życia Związku Radzieckiego; 11.30 Muzyka filmowa; 12.10 Audycja aktualna; 13.10 Pieśni kompozytorów polskich; 13.30 Przygody prof. Przedpotopowicza; 16.05 Utwory fortepianowe gra A. Cortot; 16.20 Muzyka rozrywkowa; 16.50 Felieton na tematy międzynarodowe; 17.00 Audycja literacka; 17.20 Muzyka rozrywkowa; 17.50 Z miasta i wsi województwa; 18.35 Muzyka i aktualności; 19.00 Taniec i piosenka; 20.45 Z rozbitego fotoplastikonu — montaż książki K. Błakowiczówny; 21.15 Koncert solistów; 21.37 Sygnaliści jazzowi; 22.00 Dyskusja przed mikrofonem; 22.30 Koncert symfoniczny; 23.25 Muzyka taneczna.

PAŃSTWOWE PRZEDSIĘBIORSTWO TARGOWISKA

w Białymstoku

ogłasza

przetarg

na wywożenie nieczystości z rynków i hal targowych w Białymstoku. Oferty należy składać w kopertach zalakowanych do dnia 25 sierpnia 1957 r. w P.P. Targowiska, ul. Rybny Rynek 5, gdzie można zapoznać się dokładnie z warunkami.

Udział w przetargu mogą brać przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze i osoby prywatne. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 26. VIII. 1957 r. o godz. 10.00.

Zastrzega się prawo wyboru oferenta. k 697-1

GMINNA SPÓŁDZIELNIA „Samopomoc Chłopska”

W KRYNKACH

ogłasza

przetarg

na wykonanie robót murarskich, zdunskich, instalacji siłowej i oświetleniowej oraz wodnokanalizacyjnych w rzeźni w Krynkach pow. Sokółka.

W przetargu mogą brać udział przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze i prywatne. Oferty należy składać w Gminnej Spółdzielni w Krynkach w terminie do dnia 15. VIII. 1957 r.

Zastrzega się prawo wyboru oferenta. k 693-1

PRACOWNICY POSZUKIWANI

Bydgoskie Przedsiębiorstwo Elektryfikacji Rolnictwa w Bydgoszczy poszukuje od zaraz do prac terenowych w woj. bydgoskim 70 monterów elektryków z praktyką. Placa akordowa według stawek dla prac. budowlano-montażowych strefy III oraz dodatek za rozłakę.

Zgłoszenia przyjmuje Sekcja Zatrudnienia i Plac — Bydgoszcz, ul. Smoleńska. Dojazd tramwajem nr 6. k 674-0

80-ciu robotników niewykwalifikowanych do robót torowych (w delegacji) na terenie DOKP Wrocław zatrudni natychmiast PKP Oddział Zmechanizowanych Robót Drogowych we Wrocławiu, Plac Kirowa 20e, Dworzec Świebodzki. Zarobek miesięczny dla początkujących 840 zł, plus diety 518 zł oraz świadczenia kolejowe na ogólnych zasadach, zakwaterowanie w wagonach mieszkalnych, stółka na miejscu. Wymagana jest 1 kategoria wzroku i słuchu oraz ukończone 18 lat życia. k 698-0

Każdą ilość brukarzy, tynkarzy, murarzy, zdunów, lastrykarzy, malarzy i robotników niewykwalifikowanych (mężczyzn od 18 lat) — zatrudni natychmiast Zjednoczenie Budownictwa Miejskiego w Białymstoku, ul. Dzierżyńskiego 14/16 pokój nr 209. Zakwaterowanie w hotelu robotniczym bezpłatnie. Warunki pracy i płacy według układu zbiorowego w budownictwie. k 691-0

W NOWOOTWARTYM SKLEPIE ART. SPÓŁYWCZE W 8-SIOKU

PRZY UL. SIENKIEWICZA ROG WARSZAWSKIEJ

polecamy

Wyroby cukiernicze

ze znanych w kraju Zakładów Przem. Cukiera'czego „22 LIPCA” w Warszawie (dawniej „Wedel”)

Bogaty wybór:

czekolad, cukierków, herbatników itp

k 689-0

* HISTORIA * HISTORIA * HISTORIA * HISTORIA * HIS

Skarb sprzed 500 lat

LÓDŹ. — Pod wsią Plesy, w pow. Wieruszów, znajduje się piaszczyste wzgórze, noszące nazwę Łysa Górka. Archeolodzy i historycy mówią, iż miejsce to musiało być we wczesnym średniowieczu i wiekach późniejszych strażnicą.

Łysa Górka otoczona jest licznymi legendami, które mówią o zakopanych tu skarbach. Niedawno o-

kazało się, że w fantazji ludu tkwi żdźbło prawdy: na Łysej Górze istotnie odnaleziono skarb.

Rolnik Józef Wyrwas, kopiąc w tym miejscu piasek, natrafił na garnek gliniany pełen monet. Przybyły do Plesz kusosz łódzkiego gabinetu numizmatycznego — mgr Anatol Gupieniec stwierdził, iż skarb z Łysej Górki zawiera monety z okresu pano-

wania Władysława Jagiełły. Garnek był napełniony półgroszkami i koronami Jagiełły w ilości ok. 400 sztuk, półgroszaki tzw. lwowskie i szelagi, grosze czeskie oraz kilka dukatów węgierskich z lat 1386—1437. Całość przedstawiała na przełomie XIV i XV wieku znaczną wartość.

„Skarb” wzbogacił zbiory numizmatyczne Muzeum Archeologicznego w Łodzi.

Z przeszłości Białostoczczyzny

SEJNY W EPOCE KAPITALIZMU

Dr Stefan Sabaniec

kustosz Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Białymstoku

NOWA epokę swych dziejów, epokę kapitalizmu, rozpoczyna królestwo Polskie po uwłaszczeniu chłopów w 1864 roku. W okresie doby powstaniowej (1864 — 1918) następują zasadnicze przemiany w naszym społeczeństwie.

W okresie tym zaczęły się tworzyć zryby nowoczesnej Polski. Z jednej strony kształtował się kapitalizm, z drugiej zaś rodził się masowy ruch robotniczy i chłopski. Społeczeństwo polskie zaczęło przekształcać się ze stanowego w klasowe. Te przemiany strukturalne zachodziły i na ziemiach Suwalszczyzny. Dotyczyły one zarówno Sejny, jak i powiatu sejneńskiego.

Następstwem uwłaszczenia chłopów jest przyspieszony rozwój miast. Zwłaszcza późniejszego ośrodka wojewódzkiego omywianych przez nas terenów, mianowicie Białegostoku. Białystok od roku 1862 znalazł się na linii kolejowej, szybko rozbudował swój przemysł i zwiększył zaludnienie. W roku 1860 posiadał 16.544 mieszkańców, w roku 1878 — 34.506, w roku 1897 — 63.927, a w roku 1931 posiada 99.722 mieszkańców.

W czasie uwłaszczenia chłopów Sejny liczyły domów murowanych 17, drewnianych 272, mieszkańców 3.573. Posiadały nie tylko katedrę biskupią diecezji augustowskiej, przeniesioną tutaj w r. 1823 z Węgier, ale również i semina-

rium duchowne, które zostało u- mieszczone w dawnych zabudowaniach poklasztornych.

W zestawieniu z ilością mieszkańców z roku 1856, tj. z okresu sprzed dziesięciu przeszło laty wstecz, widzimy wyraźne, choć nieznaczne tendencje wzrostowe pod względem zaludnienia ówczesnych Sejn. W przedostatnim dziesięcioleciu XIX wieku ludność Sejn dochodziła do 4.500.

Sejny w drugiej połowie XIX w. nie miały charakteru miasta przemysłowego. Przemysł fabryczny tu prawie że nie istniał. W roku 1878 na terenie powiatu było 5 gorzelni, (których produkcję roczną ocenia się na 39.000 rubli) i jeden browar (prod. rocznej wartości 6.000 rb). Ludność powiatu sejneńskiego w roku 1864 wynosiła 87.393 w roku 1867 przy utworzeniu nowego powiatu tylko 64.491 mieszkańców, (10 najludniejszych gmin włączono do pow. suwalskiego), a w r. 1885 — 94.576 mieszk. przy obszarze 43,19 mil kwadr.

Pod względem administracyjnym powiat sejneński stanowił przy końcu XIX w. jedno miasto (Sejny) i 14 gmin wiejskich: Berznieki, Holny Wólma, Kopielowo, Krasnowo, Krasnopol, Kudrany, Lejmany, Łódźiele, Melele, Mirosław, Pokrowsk, Sereje, Świętojeziory, Wiejsieje.

KIERUJĄC się dążeniem do zniesienia odrębnej administracji Królestwa Polskiego, władze carskie wprowadziły nowy ustrój, ustrój guberni, wzorując się na podziale ad-

ministracyjnym państwa rosyjskiego. Dotyczy on również Suwalszczyzny. Na tym terenie powstało po utworzeniu Królestwa Kongresowego w r. 1816 województwo augustowskie z siedzibą w Suwałkach, do którego to województwa należały Sejny jako miasto obwodowe. W roku 1837 powstała gubernia augustowska, jedna z ośmiu ówczesnego Królestwa, utworzona z województwa augustowskiego. Sejny wchodziły w skład tej guberni jako miasto powiatowe.

Na skutek nowego podziału administracyjnego w roku 1866 gubernia augustowska została zniesiona, a na jej miejsce utworzono dwie gubernie: suwalską i łomżyńską. Sejny w dalszym ciągu są miastem powiatowym, guberni suwalskiej.

WRAZ z instytucjami rosyjskimi rozprzestrzenił się na Suwalszczyźnie i w całym Królestwie język rosyjski. Rok 1868 przyniósł zarządzenie, które ustaliło ogólną zasadę, że język ten jest bezwzględnie panującym w administracji. Język rosyjski wprowadzono w czynnościach Banku Polskiego (1885), na kolejach (1891), w księgach i korespondencji Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego (1893).

Rosyjska stawała się również w szybkim tempie szkołą, i to nie tylko na terenach Sejn i całej Suwalszczyzny, ale wszędzie tam, gdzie zamieszkiwał żywioł polski. Już w ro-

ku 1866 przekształca się szkoły polskie na szkoły rosyjskie. W roku 1871 wprowadza się do szkół ludowej język rosyjski, jako jeden z przedmiotów obowiązkowych, a już w r. 1885 staje się on językiem wykładowym.

Polacy wszędzie na terenach Królestwa, a zatem i w Sejnach, zajmować mogli tylko podrzędne stanowiska. Inne obsadzone były wyłącznie przez Rosjan, których emigracja na ziemie polskie, zwłaszcza od roku 1876 wzrosła. Z nauczycieli Polaków uczyla młodzież polską zaledwie jedna trzecia część.

SILNY ruch rewolucyjny 1905 roku w Rosji, na ziemiach polskich i litewskich nie przyniósł Sejnom swobod demokratycznych i poprawy ekonomicznej bytu. Brutalnie został stłumiony. Przy końcu roku 1905 szeroka fala walki rewolucyjnej ogarnęła także gubernię suwalską, w skład której wchodziły Sejny jako miasto powiatowe. Obok strajków i wystąpień robotników w miastach miały miejsce strajki robotników rolnych, jak również masowe wystąpienia chłopskie z żądaniem ekonomicznymi. W samych Suwałkach działalność elementów rewolucyjnych została zadokumentowana wybuchem bomby na rynku w dniu 4 grudnia 1905 r.

Okres pseudokonstytucyjny lat 1905 — 1914, będący ostatnim etapem rządów carskich przed wybuchem pierwszej wojny światowej, nie przyniósł również Polsce, a tym samym i Sejn, większych zmian w sensie politycznym, społecznym i gospodarczym.

OGŁOSZENIA drobne

LEKARSKIE
Lekarz Jan Karbowski specjalista chorób wewnętrznych i tarczyce, przeprowadza również kuracje odchudzające — przyjmuje codziennie od godz. 10.30 do 11.30 oraz od godz. 15.30 do 16.30, Białystok, ul. Dąbrowskiego nr 1 (u podnóża kościoła św. Rocha). g 1288-0

KUPNO
Kupię nowy motocykl WFM. Wiadomość: Białystok, Mickiewicza 53 m. 2. g 1313-1
Kupię dom z placem w Białymstoku. Oferty składać w Biurze Ogłoszeń. g 1308-1

ZGUBY
Zgubiono dowody rej. nr 00750; 00751 przyczep skrzyniowych, własność: Rejonu Lasów Państwowych w Czarnej Wsi. g 1300-1

Zgubiono kwit komisowy nr 2971 wydany na nazwisko Leokadia Olszewska. g 1310-1

SPRZEDAŻ
Sprzedam miocarknię marki MC (10 q — na czyste zboże) w stanie dobrym. Mikołaj Mielezko; Gródek, Białostocka 7. g 1298-1

Sprzedam pianino marki „Diderych” w dobrym stanie. Wiadomość: Starosielce, ul. Olejnicza-ka 64. Pucłowski. g 1302-1

Sprzedam nowy motocykl marki WFM. Białystok, Mała 7, Lapiński. g 1305-1

Sprzedam motocykl DKW. Białystok, Ziota 9 m. 1. g 1307-1

Sprzedam motocykl -BMW 350 ccm. Stan dobry. Białystok, ul. Płaska 4 m. 5 (kolo Prowiantowej). g 1312-0

LOKALE
Zamienię mieszkanie: pokój z kuchnią, wygodami na podobne dwa pokoje. Warunki do omówienia. Wiadomość w Biurze Ogłoszeń. g 1295-1

Biał. Zakł. Graf. T-11